



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 428/2022-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Ľubomírom Schweighoferom, advokátom, Šafárikovo námestie 2, Bratislava, proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu zo 6. septembra 2019 č. k. PK-1T/16/2019-293, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5To/6/2020 z 25. júna 2020 a proti postupu a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2TdoV/1/2021 z 10. mája 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 11. júla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru rozhodnutiami všeobecných súdov v trestnom konaní. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť Špecializovanému trestnému súdu na ďalšie konanie.

II.

2. Ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom Špecializovaného trestného súdu zo 6. septembra 2019 bol sťažovateľ uznaným vinným z prečinu podplácania podľa § 332 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa dopustil tak, že 31. mája 2018 v nákupnom centre, vystupujúc pod menom [REDAKOVANÉ], sľúbil svedkovi [REDAKOVANÉ], správcovi počítačovej siete [REDAKOVANÉ], 5 000 eur za to, že mu z počítačového systému [REDAKOVANÉ] vygeneruje otázky na kvalifikačné skúšky pilota, pričom po reakcii svedka [REDAKOVANÉ], že prístup k týmto otázkam má len [REDAKOVANÉ]

██████████, ktorých aktualizáciu robí externá firma, mu sľúbil ďalšie peniaze za poskytnutie kontaktu na túto externú spoločnosť.

3. Špecializovaný trestný súd pri skutkovom závere vychádzal z usvedčujúcej výpovede svedka ██████████, z výpovedí svedkov ██████████, obrazového záznamu zo stretnutia sťažovateľa so svedkom ██████████. Svedok ██████████ uviedol, že bol vylákaný na stretnutie so sťažovateľom. K stretnutiu malo dôjsť tak, že mu do práce na pevnú linku zavolať neznámy muž, ktorý uviedol, že je z personálnej agentúry a má pre neho ponuku, ktorá sa neodmieta. Dohodli si stretnutie v nákupnom centre a mužovi dal svoje telefónne číslo. V priebehu dňa mu prišla sms s údajmi o čase a mieste stretnutia, podpísaná menom ██████████. Keďže bol na ponuku zvedavý, šiel na stretnutie, pričom krátko predtým mu zavolať ██████████, či stíha prísť na stretnutie. Na stretnutí sa mu predstavil muž pod menom ██████████ a povedal mu, že nie je z personálnej agentúry, ale že je pilot a od neho chce otázky na test pre pilotov, za čo mu dá 5 000 eur. Svedok na to zareagoval tak, že otázky mu dať nemôže, lebo sa priamo generujú zo systému, ku ktorému nemá prístup. Výslovne uviedol, že natrafil na zlého človeka a že otázky od neho nedostane. Dodal, že otázky má na starosti externá firma. ██████████ ho požiadal o kontakt na externú firmu za odmenu. Zopakoval, že narazil na neznámeho muža a zo stretnutia odišiel. Celú vec nahlásil predsedovi ██████████ svedkovi ██████████ a neskôr o tom spísal aj oznámenie. Po porade zamestnancov ██████████ ktorí zhodnotili, že ide o protiprávne konanie, mu navrhli, aby podal trestné oznámenie, čo sa aj stalo. Túto následnú komunikáciu svedka ██████████ potvrdili svedkovia ██████████.

4. Sťažovateľ poprel spáchanie skutku. Uviedol, že nemal skúsenosti s oslovovaním ľudí pre ponuku práce, požiadal o pomoc svedka ██████████, ktorý sa dlhodobo venuje personalistike, aby oslovil svedka ██████████ s návrhom na stretnutie o spolupráci na projekte etického kódexu. Svedka ██████████ si vyhliadol na stránke ██████████. ██████████ sprostredkoval stretnutie a na stretnutí sa predstavil svojím menom. Odmietol tvrdenia svedka ██████████. Zdôraznil, že nie je odkázaný na to, aby musel získať licenciou dopravného pilota. Na podporu tvrdenia o tom, že chcel realizovať svoj projekt s etickým kódexom, uviedol, že po ██████████ kontaktoval inú osobu, s ktorou podpísal dohodu o vypracovaní etického kódexu a že dávnejšie si zaregistroval doménu pre tento projekt. Svedok ██████████ vo svojej výpovedi uviedol, že je personalista a že ho sťažovateľ požiadal, aby cez agentúru oslovil svedka ██████████, dostal ho na stretnutie, na ktorom mu sťažovateľ prednesie pracovnú ponuku. Uviedol, že sa telefonicky spojil so svedkom ██████████, na ktorého mu telefonicky kontakt dal sťažovateľ a dohodol s ním stretnutie, na ktoré prišiel sťažovateľ. Celé sprostredkovanie bola pre neho pracovná záležitosť. Svedok ██████████ vo výpovedi uviedol, že ho tretia osoba oslovila, aby pre sťažovateľa vypracoval etický kódex niekedy v apríli alebo v máji 2018.

5. Súd považoval z vykonaného dokazovania za preukázané, že skutok sa stal tak, ako to popísal svedok ██████████. Podľa súdu bola výpoveď svedka ██████████ vierohodná a z vykonaných dôkazov nevyplýval žiadny priamy ani skrytý dôvod, pre ktorý by si svedok ██████████ skutok vymyslel. K tomu zdôraznil, že svedok udalosť bezprostredne nahlásil na pracovisku a polícii a ani pri konfrontácii medzi sťažovateľom a svedkom ██████████ neprišlo k odstráneniu rozporov.

6. Proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom namietal, že nebolo preukázané, že skutok sa stal, keďže zistenie skutku bolo opreté len o dôkazy svedčiace

v jeho neprospech. Okrem toho namietol právnu kvalifikácie skutku, keďže svedok [REDACTED] nebol osobou, ktorá by mala prístup k testom, a teda nemohol porušiť svoje povinnosti zamestnanca.

7. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením najvyššieho súdu z 25. júna 2020 bolo odvolanie sťažovateľa zamietnuté. Najvyšší súd uviedol, že rozsudok je výsledkom konania, v ktorom nedošlo k žiadnym podstatným chybám, ktoré by mohli mať vplyv na objasnenie skutkového stavu, a preto v otázke skutkových zistení odkázal na odôvodnenie rozsudku špecializovaného trestného súdu. Podľa najvyššieho súdu bol výrok o vine sťažovateľa založený na presvedčivých dôkazoch, ktoré vylučujú inú alternatívu. V odôvodnení zhrnul, ako prebiehalo stretnutie sťažovateľa so svedkom [REDACTED], pričom na podporu týchto tvrdení uviedol aj dôkazy, z ktorých tieto skutočnosti vyplývali. Podľa najvyššieho súdu konanie sťažovateľa zodpovedá právnemu posúdeniu prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného poriadku.

8. Proti uzneseniu najvyššieho súdu podal sťažovateľ dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, keď namietal porušenie práva na obhajobu, a podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, keď namietal, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení skutku. Pritom zopakoval námietky, ktoré uplatnil v odvolaní.

9. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením z 10. mája 2022 bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté. Sťažovateľ vyvodzoval porušenie práva na obhajobu z vyhodnotenia dôkazov v jeho neprospech, inej možnosti záveru o spáchaní skutku, motivácii svedka [REDACTED] a [REDACTED] priťaiť mu a v postavení viny na výpovedi jediného svedka [REDACTED]. K tomu najvyšší súd uviedol, že pod porušenie práva na obhajobu nepatrí hodnotenie a rozsah vykonaného dokazovania súdmi nižšieho stupňa ani iné skutkové okolnosti, a to z dôvodu viazanosti zisteným skutkom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Takisto námietky smerujúce k hodnoteniu dôkazov spôsobom, ktorý by zodpovedal predstavám sťažovateľa, nepatrí pod žiadny dovolací dôvod. K postaveniu viny na výpovedi jediného svedka uviedol, že vina môže byť založená i na jednom dôkaze, ktorý musí byť logický presvedčivý, vierohodný a nesmie byť spochybniteľný alebo vyvrátený inými dôkazmi. Podľa najvyššieho súdu bola výpoveď svedka [REDACTED] podporená nepriamymi dôkazmi.

10. K námietke nesprávnej právnej kvalifikácie skutku z dôvodu nenaplnenia objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu podplácania podľa § 332 ods. 1 Trestného zákona a subsumovania zisteného skutkového stavu pod túto skutkovú podstatu najvyšší súd uviedol, že sťažovateľ svojím konaním mal snahu pôsobiť na svedka [REDACTED], aby porušil pracovné povinnosti pri uchovávaní otázok, o ktorých sa sťažovateľ domnieval, že patria do pracovnej náplne svedka. Po zistení, že nemá oprávnenie na vstup do databázy a po zistení svojho omylu, ho žiadal o kontakt na externú firmu, ktorá databázu zastrešovala. K tomu najvyšší súd poznamenal, že v tejto súvislosti vyznieva poukazovanie sťažovateľa na verejnú informáciu o externej firme tendenčne, pretože toto tvrdenie použil až v dovolaní. Omyl sťažovateľa v otázke kompetencii svedka pritom sťažovateľa nezbavuje viny.

11. Najvyšší súd sa vyjadril aj k argumentácii odvolacieho súdu o právnej kvalifikácii skutku prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona. Uviedol, že rozdiel medzi trestnými činmi podplácania podľa § 332 ods. 1 Trestného zákona a § 333 Trestného zákona spočíva v postavení podplácanej osoby, v charaktere úloh, ktoré podplácaná osoba vykonáva a ktoré majú byť ovplyvnené. Uviedol, že ak by páchatel podplácal iného v súvislosti s úlohami spojenými s obstarávaním vecí všeobecného záujmu, išlo by o trestný čin podplácania podľa § 333 Trestného

zákona. Podľa najvyššieho súdu skúška pilotov je vo verejnom záujme, a preto by konanie sťažovateľa bolo možné kvalifikovať aj prísnejšie ako prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona. S ohľadom na zásadu zákazu zmeny k horšiemu však nebolo možné na dovolanie sťažovateľa posúdiť jeho konanie podľa prísnejšej skutkovej podstaty.

III.

12. Porušenie svojich základných práv sťažovateľ identifikuje v tom, že súdy sa neriadili dôkazmi, ktoré svedčia v jeho prospech, ale prihliadali len na tie, ktoré svedčia v jeho neprospech, čo podľa neho viedlo k nesprávnemu záveru o tom, že spáchal skutok. Podľa sťažovateľa sa súdy nezaoberali rozporom vo výpovediach svedka [REDAKOVANÉ], ktorí vypovedali rozdielne o tom, akým spôsobom svedok [REDAKOVANÉ] ohlásil udalosť svedkovi [REDAKOVANÉ]. I napriek tomu, že neboli odstránené rozpory v ich výpovediach, súd prijal záver o spáchaní skutku, a to na základe jedinej usvedčujúcej výpovede svedka [REDAKOVANÉ]. Podľa sťažovateľa súdy nerespektovali zásady trestného práva, porušili zásadu prezumpcie neviny, zásadu hodnotenia dôkazov, zásadu zistenia skutkového stavu bez dôvodných pochybností a ďalšie zásady trestného konania. Konajúce súdy založili svoj záver o spáchaní skutku iba na osamotenom dôkaze – tvrdení svedka [REDAKOVANÉ], ktoré neboli podporené žiadnymi inými dôkazmi.

13. Takisto namieta, že súd nesprávne právne posúdil vec, čo malo za následok nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku. Podľa sťažovateľa neboli naplnené znaky objektívnej stránky trestného činu podplácania podľa § 332 ods. 1 Trestného zákona. Uviedol, že neexistuje príčinná súvislosť medzi poskytnutím úplatku a porušením povinnosti svedka [REDAKOVANÉ] vyplývajúcim z jeho zamestnania, pretože činnosť súvisiaca s generovaním otázok na kvalifikačné testy nespadá do jeho pracovných povinností.

IV.

14. Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou (III. ÚS 391/09). Ústavný súd preskúmava len to, či zákony neboli vyložené spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08). Ústavný súd za protiústavné považuje tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplné odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Rovnako o takýto stav ide aj vtedy, ak závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 88/07). Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k odopretiu spravodlivosti (Moreira Ferreira, bod 85; Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 2867/14, bod 119).

15. Záver všeobecného súdu o (väčšej) hodnovernosti niektorého z dôkazov, ktorý v prejednávanom prípade primerane vysvetlí, je prirodzeným výsledkom procesu voľného hodnotenia dôkazov a sám osebe neindikuje možnosť vysloviť porušenie základného práva

na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie len z dôvodu, že sťažovateľ sa domnieva, že niektoré dôkazy mali byť hodnotené rozdielne. Ústavnému súdu zásadne neprislúcha hodnotiť vykonané dôkazy (výsluchy svedkov, znalecké dokazovanie a iné), resp. ich dostatočnosť pre rozhodnutie všeobecného súdu vo veci samej, keďže takýto postup ústavného súdu by bol nielen v príkrom rozpore s právomocami ústavného súdu, ale popieral by základné zásady ústnosti a bezprostrednosti súdneho konania (III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012). Pokiaľ všeobecné súdy rešpektujú ústavné garancie obsiahnuté najmä v čl. 46 až čl. 50 ústavy, ústavný súd v zásade nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenie dôkazov realizované všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s hodnotením sám nestotožňoval (II. ÚS 593/2011, III. ÚS 230/2012, III. ÚS 373/2015).

16. Ústavná sťažnosť je zhrnutím námietok sťažovateľa vo vzťahu k tomu, že všeobecné súdy považovali za preukázané jeho konanie, ktoré bolo následné posúdené ako trestný čin. Sťažovateľ konkrétne namieta to, že zo spáchania skutku ho usvedčovala jediná priama výpoveď svedka [REDAKOVANÉ], pričom z tejto okolnosti jeho trestného stíhania formuluje záver o porušení jeho základných práv. K tomu treba uviesť, že či už Špecializovaný trestný súd, ale aj následne najvyšší súd nielen v konaní o odvolaní, ale aj v konaní o dovolaní sťažovateľa reagovali na jeho procesnú obranu, pričom jasne a zrozumiteľne uviedli, z akých vykonaných dôkazov vychádzali pri skutkovom závere o spáchaní skutku a prečo za rozhodnú považovali výpoveď svedka [REDAKOVANÉ]. Podrobná argumentácia Špecializovaného trestného súdu v spojení s odôvodnením uznesenia najvyššieho súdu o odvolaní sťažovateľa je dostatočná, jasná a zrozumiteľná, pričom je založená na racionálnom hodnotení výpovedí svedka [REDAKOVANÉ]. Takáto argumentácia dosahuje mieru dôkazu o skutku sťažovateľa, ktorá umožňuje vylúčiť záver o tom, že by pri závere o spáchaní skutku sťažovateľom došlo ku skutkovému omylu alebo k nesprávnej aplikácii zásady v pochybnostiach v prospech obvineného.

17. Pravdivosť výpovede svedka [REDAKOVANÉ] nebola spochybnená žiadnym z vykonaných dôkazov, pričom jej pravdivosti nasvedčovali aj ďalšie vykonané dôkazy. Rozumne nemožno dospieť k pochybnostiam o tom, že by si kľúčový svedok, pravdivosti výpovedi ktorého nasvedčujú aj ďalšie dôkazy, vytváral alebo vôbec mal záujem na vytvorení legendy, ktorá viedla k trestnoprávnemu postihu sťažovateľa. To vylučuje záver o tom, že v prípade sťažovateľa došlo alebo mohlo dôjsť k skutkovému omylu alebo k nesprávnej aplikácii zásady trestného práva v pochybnostiach prospech obvineného. Preto uznesením najvyššieho súdu o odvolaní nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru. Ústavná sťažnosť v rozsahu proti uzneseniu najvyššieho súdu o odvolaní je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietnutá.

18. Vo vzťahu k rozsudku Špecializovaného trestného súdu sťažovateľ podal odvolanie, s ktorým sa najvyšší súd vecne vysporiadal, a preto v tomto rozsahu nie je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, čo zakladá dôvod jej odmietnutia podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

19. Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu o dovolaní treba uviesť, že najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa, pretože dospel k záveru, že v rozsahu námietok sťažovateľa nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Najvyšší súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia vyjadril ku každému dovolaciemu dôvodu, ktorý uviedol sťažovateľ vo svojom dovolaní a podrobne uviedol, prečo nie sú dovolacie dôvody splnené. K tomu treba uviesť, že na posúdenie prípustnosti dovolania je zásadne príslušný dovolací súd a o svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom, v tomto prípade najvyšším súdom, by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (IV. ÚS 226/2012).

20. Nielen z argumentácie sťažovateľa, ale ani zo samotného uznesenia najvyššieho súdu neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by naznačovali svojvoľný postup najvyššieho súdu pri vymedzení prípustnosti dôvodov dovolania. To platí osobitne z toho dôvodu, že jedinou a rozhodujúcou námietkou sťažovateľa bolo tvrdenie, že súdy prihliadali len na dôkazy svedčiace v jeho neprospech. Najvyšší súd sa vyjadril aj k právnomu posúdeniu skutku sťažovateľa, pričom záver o tom, že skutok sťažovateľa treba posúdiť podľa § 332 ods. 1 Trestného zákona, podľa ktorého trestným je konanie toho, kto priamo ponúkne úplatok inému, aby konal tak, že poruší svoje povinnosti vyplývajúce zo zamestnania, nemožno považovať za taký, ktorý by bol výsledkom zjavného právneho omylu. Preto je ústavná sťažnosť v rozsahu proti dovolaciemu rozhodnutiu najvyššieho súdu zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júla 2022

Peter Straka
predseda senátu